

Budżet miasta na 2021 rok uchwalony

Na czwartkowej (17 grudnia) sesji Rady Miasta Tychy jednogłośnie została przyjęta uchwała budżetowa na 2021 rok.

Niższe dochody gminy, trudna sytuacja gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19, kolejne zmiany w prawie – to wszystko odbiło się na kondycji finansowej samorządów i sprawiło, że konstrukcja budżetu miasta na 2021 rok oraz prognozy finansowej na lata 2021 – 2031, była bardzo dużym wyzwaniem. Na dzisiejszej (17 grudnia) sesji Rady Miasta Tychy jednogłośnie została przyjęta uchwała budżetowa na 2021 rok.

– Dziękuję radnym wszystkich opcji politycznych za to, że w sprawach ważnych dla miasta i mieszkańców Tychów potrafią mówić jednym głosem. Każdy ma prawo mieć własne poglądy, w naszym mieście jest miejsce dla wszystkich, ale w sprawach zasadniczych potrafimy się zjednoczyć – za to bardzo dziękuję – tymi słowami zwrócił się prezydent Andrzej Dziuba do radnych tuż po głosowaniu.

Prezydent podziękował także współpracownikom, którzy przez ostatnie miesiące pracowali nad opracowaniem budżetu na przyszły rok.

– To był trudny rok. Niższe dochody gminy, trudna sytuacja gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19 i kolejne zmiany w prawie sprawiły, że konstrukcja budżetu miasta na rozpoczynający się rok oraz prognozy finansowej na lata 2021 – 2031, była bardzo dużym wyzwaniem. Mimo to budżet na 2021 rok w naszym mieście jest naprawdę dobrym budżetem. Dziękuję wszystkim, którzy byli zaangażowani w jego przygotowanie – mówił prezydent Dziuba.

Wcześniej w kilkunastominutowym wystąpieniu omówił sytuację budżetową i plany miasta na kolejne lata.

– Podwyższenie płacy minimalnej do 2.800 zł brutto, podwyżki dla nauczycieli (nie rekompensowane w pełni przez subwencję oświatową), oraz zmiany w PIT przełożyły się na możliwości inwestycyjne miasta, a zaplanowanie na rok 2021 i lata następne dużej części inwestycji było możliwe w głównej mierze dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym (zarówno zwrotnym jak i bezzwrotnym) – podkreślał **Andrzej Dziuba**.

Złagodzeniem tej sytuacji było przyznanie miastu 25 mln zł ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki te przeznaczono na dofinansowanie w latach 2020-2021 realizacji 4 zadań inwestycyjnych: budowy stadionu lekkoatletycznego, budowy ul. Morełowej, rozbudowy ul. Dzwonkowej i ITS-u.

Dochody w 2021 roku: 997 mln zł

Na przestrzeni lat 2017 – 2021 dochody ogółem rosły o 264 mln zł, tj. o 36%. Dynamika wzrostu roku 2021 do roku 2020 jest jednak zdecydowanie niższa niż w latach ubiegłych i wynosi zaledwie 1,7% co daje kwotę 16 mln zł.

– Ten stosunkowo niewielki wzrost wynika z otrzymania w tym roku kwoty 31 mln zł z tytułu jednorazowych wpływów na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, m.in. z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, z dotacji z budżetu państwa i od Górnośląsko – Zagłębiowskiej Metropolii. Po wyeliminowaniu tych wpływów dochody w 2021r. rosły w stosunku do roku 2020 o 5% – **zauważa Andrzej Dziuba – Prezydent Tychów**.

Wzrost ten wynika przede wszystkim ze zwiększenia wpływu środków unijnych. Ich wzrost w 2021r. o 63 mln zł w stosunku do roku bieżącego wynika głównie z planowanych do otrzymania środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację planowanych inwestycji, przede wszystkim ITS-u.

Ponadto o 5 mln zł zwiększają się dochody z tytułu subwencji z budżetu państwa. Subwencja oświatowa rośnie rok do roku o ponad 8 mln zł, natomiast w roku 2021 brakuje subwencji na

wydatki inwestycyjne, w odróżnieniu od roku bieżącego, w którym Tychy otrzymały prawie 4 mln zł na modernizację wiaduktu przy ul. Grota Roweckiego.

– Dynamika wzrostu dochodów własnych w ostatnich latach jest dużo niższa niż dynamika dochodów ogółem. W roku bieżącym i przyszłym widać wyraźnie spadek dochodów własnych w ujęciu rok do roku. W efekcie na przestrzeni 5 lat udział dochodów własnych w dochodach ogółem zmniejszył się z 56% do 47%. To obrazuje wyraźnie, że z roku na rok dochody jednostek samorządu terytorialnego są coraz bardziej uzależnione od transferów dotacyjnych i subwencyjnych – mówi Urszula Dryka – Skarbnik Miasta Tychy.

Spadek dochodów własnych miasta w latach 2020 i 2021 wynika przede wszystkim z niższych wpływów z udziału miasta w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych.

Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT)

W latach 2020 i 2021 łączne wpływy z tytułu udziału w PIT i CIT po raz pierwszy od 2009 roku są niższe niż w roku poprzednim. Spadek ten jest efektem zarówno zmian przepisów prawnych (m.in. obniżające stawkę podatkową z 18 do 17 procent, zwiększające kwotę uzyskania przychodów czy zwalniające z podatku dochodowego osoby poniżej 26 roku życia), jak i epidemii COVID-19.

Na skutek tych zmian oraz lockdownu gospodarczego prognozowany spadek dochodów z tego tytułu w stosunku do roku ubiegłego wynosi ponad 6 mln zł.

Z kolei dochody z tytułu udziału w podatku od osób prawnych (CIT) w 2021r będą niższe w stosunku do roku 2020 o 4 mln zł, tj. o 16%. Przyczyną tego oprócz spadku rentowności przedsiębiorstw na skutek epidemii koronawirusa jest wprowadzony od 1 stycznia przyszłego roku tzw. „estoński CIT”. Polega on na tym, że firma nie płaci podatku tak długo, jak

spełnia określone warunki, czyli np. inwestuje zyski. Podatek pojawia się dopiero w momencie wypłaty zysku udziałowcom (akcjonariuszom). Kolejna zmiana wprowadzona od przyszłego roku to podwyższenie z 1,2 mln euro do 2 mln euro limitu przychodów uprawniających podatników do stosowania obniżonej (9 procentowej zamiast 19 procentowej) stawki podatku CIT.

Dochody z podatków i opłat na 2021r. zaplanowano na poziomie 198 mln zł. To wzrost o prawie 6%, co jest głównie efektem podwyższenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi w sposób selektywny dla nieruchomości zamieszkałych z 15 zł na 26 zł. Z kolei stawki podatku od nieruchomości pozostały na niezmiennym poziomie.

Wydatki w 2021 roku: 1.117 mln złotych

Na wydatki miasta przeznaczona jest kwota 1.117 mln zł, z czego na wydatki bieżące 826 mln zł tj. 74% budżetu, a na wydatki majątkowe 291 mln zł tj. 26%.

Na przestrzeni ostatnich lat widać wyraźny spadek nadwyżki operacyjnej (różnica między dochodami, a wydatkami bieżącymi).

*– W roku 2017 wyniosła ona 97 mln zł, a planowana na rok 2021 – zaledwie 15 mln zł. Jest to skutek większej dynamiki wzrostu wydatków nad dochodami, co wynika przede wszystkim z ograniczenia dochodów własnych z tytułu PIT i CIT. Jest to zjawisko o tyle niepokojące, że to właśnie poziom nadwyżki operacyjnej stanowi o potencjale inwestycyjnym samorządu oraz o możliwości regulowania przez samorząd zobowiązań dłużnych wynikających z zaciągniętych pożyczek i kredytów – mówi **Andrzej Dziuba – prezydent Tychów.***

OŚWIATA I WYCHOWANIE

Największy udział w wydatkach bieżących stanowią środki przeznaczone na oświatę i wychowanie. W przyszłym roku na zadania własne oświaty (bez remontów i projektów unijnych) gmina przeznaczy 303 mln zł (12 mln zł więcej niż w roku

bieżącym).

Wysokość przyznanej subwencji oświatowej oraz dotacji z budżetu państwa na wychowanie przedszkolne wynosi 182 mln zł tj. (8 mln zł więcej niż obecnie). Wzrost wydatków bieżących jest wyższy niż wzrost środków otrzymywanych z budżetu państwa, a różnica między tymi dwoma wartościami stale się powiększa. Łączna dopłata miasta do funkcjonowania oświaty wzrosła na przestrzeni ostatnich 5 lat z 68 mln zł w roku 2017 do 121 mln zł w roku 2021. Subwencja oświatowa i dotacje z budżetu państwa nie pokrywają nawet kosztów osobowych (np. w 2017 r. koszty osobowe przewyższały środki z budżetu państwa o 13 mln zł, a w 2021 r. różnica ta wyniesie już 34 mln zł).

Na dotacje dla niepublicznych placówek w 2021 r. zabezpieczono środki w wysokości 58 mln zł (o prawie 3 mln zł więcej niż w 2020 roku). Na przestrzeni ostatnich 5 lat środki na dotacje dla podmiotów niepublicznych wzrosły niemal dwukrotnie (z poziomu 30 mln zł w 2017 r. do 58 mln zł w roku przyszłym).

REMONTY

Łączna wartość remontów zaplanowanych w budżecie 2021 r. wynosi 20 mln zł i obejmuje głównie: remonty dróg – 10 mln zł, remonty placówek oświatowych – 3 mln zł, remonty komunalnych zasobów mieszkaniowych realizowane przez MZBM – 2 mln zł.

Puła środków na remonty zostanie uzupełniona w trakcie roku po rozstrzygnięciu przetargów i zwolnieniu części środków na innych zadaniach.

INWESTYCJE

Na wydatki majątkowe gmina przeznaczy w przyszłym roku 291 mln zł, z tego 274 mln zł na przedsięwzięcia ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Na pozostałe wydatki majątkowe, czyli te o charakterze rocznym, wyasygnowano kwotę 17 mln zł. W ramach tych środków zaplanowano m.in.: rozbudowę ul. Obywatelskiej od ul. Mikołowskiej do ul. Browarowej – 3 mln zł, rozbudowę ul.

Jaroszowickiej na odcinku od ul. Wspólnej (do rozwidlenia w rejonie posesji nr 192) – 3 mln zł, przebudowę ul. Einsteina na odcinku od ul. Elfów do ul. Grota Roweckiego – 1 mln zł, opracowanie projektów 8 nowych dróg- 1 mln zł, realizację 25 zadań inwestycyjnych w ramach „Budżetu Obywatelskiego” – 3 mln zł, wykupy gruntów i zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych – 4 mln zł.

Największe inwestycje drogowe do realizacji w najbliższych latach to:

- **Inteligentny System Zarządzania i Sterowania Ruchem – 121 mln zł** – zadanie rozpoczęto w 2019 roku, główne roboty zaplanowano na rok 2021. Całkowity koszt zadania planowany jest na ponad **124 mln zł**, z czego 85 mln zł pochodzić będzie ze środków unijnych tj. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a kolejne prawie 13 mln zł ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. System znacząco usprawni komunikację w mieście, poprawi bezpieczeństwo, a także stworzy możliwość bezpośredniego sterowania ruchem. Będzie działał w oparciu o ogromną ilość danych pozyskiwanych z czujników i urządzeń zainstalowanych w rejonie skrzyżowań z sygnalizacją świetlną, głównych ciągów komunikacyjnych, miejsc parkingowych, a także w autobusach komunikacji miejskiej.
- **Budowa centrum przesiadkowego u zbiegu ulic Wyszyńskiego i Edukacji – 15 mln zł** . Zadanie planowane do realizacji w latach 2021-2022. Przy Szpitalu Wojewódzkim powstanie wielopoziomowy parking Park&Ride ze 117 miejscami postojowymi dla samochodów osobowych, 48 miejscami dla rowerów oraz 22 dla motocykli. W ramach zadania przebudowane zostaną istniejące ciągi piesze, wybudowane zostaną nowe chodniki i ścieżki rowerowe oraz wymienione zostaną dwie wiaty przystankowe po obu stronach ul. Wyszyńskiego. Całkowita wartość zadania to 15 mln zł, z czego 11,5 mln zł pochodzić będzie ze środków

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

- **Budowa połączenia drogowego ul. Goździków z ul. Oświęcimską** – zadanie planowane do realizacji w latach 2021-2022. Łączne środki zabezpieczone w tych latach to ponad **15 mln zł** plus wartość odszkodowań za przejęte grunty wynosząca 5 mln zł. Zakres zadania obejmuje budowę drogi o długości ok. 1,2 km, chodników, ścieżek rowerowych, zjazdów, zatok autobusowych, kanalizacji deszczowej i oświetlenia.

Oprócz tego zaplanowano budowę ulic Piaskowej i Palmowej (realizację zaplanowano na lata 2022-2023 – łączny koszt to 16 mln zł, w przyszłym roku zaplanowano uregulowanie spraw terenowo-prawnych ul. Piaskowej – na ten cel zabezpieczono 100 tys. zł), przebudowę wiaduktu w ciągu ul. Grota Roweckiego nad torami PKP wraz z budową kładki pieszko-rowerowej (na oba te zadania w latach 2021-2022 przeznaczono prawie 10 mln zł, z czego 4 mln zł pochodzić będzie z subwencji z budżetu państwa. Umowa z wykonawcami ma być podpisana do końca bieżącego roku), oraz budowę połączenia ul. Szojdy i ul. Towarowej w rejonie Centrum Handlowego – realizacja tego zadania nastąpi w latach 2021-2022. Łączny koszt (razem z odszkodowaniami za nieruchomości przejęte pod budowę drogi) wynosi 9 mln zł.

Kolejną pod względem wysokości nakładów grupę wydatków inwestycyjnych stanowią inwestycje oświetleniowe. Największą część zaplanowanych środków – 37 mln zł – dotyczy zadania pn. „Modernizacja systemu oświetlenia w mieście Tychy”. Obejmuje ono swym zakresem 4 wyodrębnione obszary miasta i realizowane będzie w latach 2021-2022. Zakres zadania obejmuje wymianę 2.570 słupów i 4.571 opraw oraz zabudowę 67 szaf z systemem sterowania i wymianę okablowania. Łączny koszt zadania wynosi 39 mln zł, z czego dofinansowanie pozyskane ze środków unijnych to 21 mln zł.

Wśród głównych inwestycji oświatowych, znalazły się :

- termomodernizacje 4 szkół podstawowych tj. SP nr 5, 7,

11 i 17. Realizacja zadań – planowana na 2021r. – pochłonie 16 mln zł, z czego 8 mln zł pochodzić będzie z dofinansowania pozyskanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

- termomodernizacja i rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 przy ul. Cmentarnej. Realizacja planowana jest w latach 2021-2022. łączny koszt zadania wynosi 7,5 mln zł. Część prac sfinansowana zostanie ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (w ostatnich dniach otrzymaliśmy informację o otrzymaniu dofinansowania zadania. Środki z Funduszu w wysokości 5 mln zł zostaną wprowadzone do budżetu miasta na początku przyszłego roku).
- rozbudowa Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego (OREW) przy al. Niepodległości. Realizacja planowana jest w latach 2021-2022. łączny koszt zadania finansowanego w całości ze środków własnych miasta wynosi 7 mln zł.

26 milionów złotych zostanie przeznaczonych na inwestycje w ochronę powietrza atmosferycznego. Dotyczą one dotacji dla mieszkańców miasta w ramach zadań pn.:

- „Odnawialne źródła energii szansą na poprawę jakości powietrza w Tychach” – kwota prawie 23 mln zł, z czego 20 mln zł stanowi dofinansowanie unijne. W ramach projektu planowany jest zakup i montaż 960 sztuk instalacji Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).
- „Program ograniczenia niskiej emisji dla miasta Tychy – etap V” – tu kontynuowane będą roboty związane z wymianą pieców oraz docieplenia budynków jednorodzinnych. Koszt na rok 2021 to ponad 3 mln zł.

Epidemia COVID-19 oraz zmiany w prawie spowodowały spadek dochodów bieżących miasta, natomiast wzrost wydatków bieżących wywołany głównie inflacją i wzrostem pensji minimalnej wpłynął na znaczny spadek nadwyżki operacyjnej miasta. W latach 2017 – 2019 była ona na poziomie 90 – 100 mln zł, natomiast w latach

2020 – 2021 jest planowana w wysokości odpowiednio 34 i 15 mln zł.

Zarówno projekt budżetu, jak i projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej miasta otrzymały pozytywne opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

Załączniki

- Prezentacja – Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta Tychy na lata 2021-2031 oraz Budżet miasta Tychy na 2021 r.

Źródło: UM Tychy